

Motion till riksdagen

1989/90:Kr261

av Berith Eriksson m.fl. (vpk, s, m, fp, c, mp)

Ett kurdiskt kulturcentrum i Sverige

Inledning

Kurdistan, som till huvuddelen utgörs av ett bergsområde, sträcker sig från Svarta Havet och Mesopotamiens högländ på ena sidan och den anti-tauriska bergskedjan och iranska platån på den andra. Området har en yta ungefär så stor som Frankrike. Kurdistan omfattar stora delar av Turkiet, Iran, Irak och Syrien. Kurder avviker etniskt, religiöst och historiskt från turkar, perser och araber.

Kurdistans befolkning består till övervägande del av kurder. Dessutom finns en rad etniska minoriteter vilka antingen utgör delar av den inhemska befolkningen, såsom armenier, assyrier, chaldians eller folk som förts dit under olika politiska assimileringsskampanjer bland andra: araber, perser och turkar.

Kurderna är ett indoeuropeiskt folk, ett av de äldsta i Mellanöstern, som under andra årtusendet f.Kr. vandrade in och slog sig ner i Zagros bergsområde.

Kurderna anses vara ättlingar till mederna, vilka erövrade Nineve på 600-talet f.Kr. De nämns av den grekiske historikern Exofen i "Ahabis"-skildringen om de tiotusens återåg. Exofen skriver att: "karduhoierna (kurderna), vilka bor i bergen är modiga och kommer ej att vika vare sig för perserkonungen eller för armeniskt styre."

Det kurdiska språket tillhör den västiranska delen av den indoeuropeiska språkfamiljen och består av två huvuddialekter, dels kurmanji, vilket talas av kurder i Turkiet, Syrien, Sovjetunionen och av en del kurder i Irak och Iran, dels sorani som talas av de flesta kurder i Iran och Irak. Språket är icke besläktat med de arabiska eller turkiska språken.

I det av godtyckliga statsgränser splittrade Kurdistan har musiken kommit att spela en central och enande roll. De historiska krönikorna, de episka dikterna och den lyriska poesin har tonsatts och därigenom lättare kunnat bevaras. Sångerna kan indelas i olika grupper: danssånger, religiösa, samt hjälte- och kampsånger. De moderna politiska visorna knyter an till de klassiska författarna och de revolutionära poeterna från 1300-1700-talen, vars verk lever vidare i den rika muntliga traditionen. Flertalet av nutida kurdiska poeter och författare verkar i exil.

Mot denna bakgrund har det i Sverige vuxit fram ett starkt intresse för ett

kurdiskt kulturcentrum i Sverige. Syftet är att profilera den kurdiska kulturens egenart. Härigenom ges möjlighet även för en icke-kurdisk allmänhet att möta en av de äldsta kulturerna i Mellanöstern. Vidare skulle detta centrum kunna ge kurder i exil möjlighet att lära känna, bevara och utveckla sin kultur.

Det kurdiska kulturhuset skulle täcka följande områden:

- Samla kurdiskt kulturellt material,
- Arkivera material av nationell karaktär (det kurdiska folket saknar ännu motsvarigheten till riksarkiv),
- Fungera som bibliotek,
- Forskningsverksamhet,
- Utställningsverksamhet,
- Film – bildspelsvisning,
- Informationskälla tillgänglig för allmänheten.

Ekonomi

Budgeten bör inrymma kostnader för:

- byggnad med underhåll,
- medel för insamling och arkivering av material, anskaffande av bibliotek,
- medel för personalkostnader.

Sammanfattning

Ett kurdiskt kulturcentrum bör utvecklas steg för steg. Det bör kunna samarbeta med andra liknande kurdiska kulturorganisationer och institutioner i andra länder exempelvis kulturcentrum i Paris.

I Sverige finns i dag ca 10 000 kurder och många olika kurdiska organisationer.

För ändamålet finns en "paraplygrupp" bestående av de flesta kurdiska organisationerna i Sverige.

Följande kurdiska organisationer har uttryckt stort intresse och har för detta projekt bildat en arbetsgrupp: Kurdiska Riksförbundet, Kurdistan Front (Irak), Tevgar (Turkiet), Samarbetskoalitionen för Syrianska Kurder, KDP – Iran och Komala.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ge regeringen till känna behovet av ett kurdiskt kulturcentrum i Sverige.

Stockholm den 25 januari 1990

Berith Eriksson (vpk)

Mot. 1989/90

Kr261

Hans Göran Franck (s)

Viola Furubjelke (s)

Inger Koch (m)

Maria Leissner (fp)

Ragnhild Pohanka (mp)

Karin Söder (c)